

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Szaba a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Hatalu v trestnej veci obvineného **J. O. a spol.** pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné prerokoval na neverejnom zasadnutí 5. januára 2017 v Bratislave sťažnosti obvinených D. V., J. Š., M. S. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica z 22. decembra 2016, sp. zn. 2Tp 9/2016, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosti obvinených D. V., J. Š., M. S. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky **sa z a m i e t a j ú .**

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým uznesením pod bodom I. sudca pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len sudca pre prípravné konanie) predĺžil na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 12. decembra 2016, sp. zn. VII/1 Gv 45/16-1000-226 (ďalej len prokurátora), ktorému čiastočne vyhovel a lehotu trvania väzby obvinených D. V., J. Š. a M. S., nachádzajúcich sa vo väzbe od 14. júna 2016, predĺžil do 14. júna 2017.

V bode II. napadnutého uznesenia väzbu obvinených D. V., J. Š. a M. S. nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvinenými.

Svoje rozhodnutie v podstate odôvodnil tým, že väzobné dôvody u jednotlivých obvinených naďalej trvajú tak, ako ich ustálili súdy v predchádzajúcich svojich rozhodnutiach. Sudca pre prípravné konanie vychádzajúc z rozhodovacej praxe Ústavného súdu SR sa obligatórne zaoberal aj možnosťou náhrady väzby obvinených dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvinenými v zmysle § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pričom dospel k záveru, že dohľad príslušného úradníka nad obvinenými by v danom prípade nebol úspešný.

Proti tomuto uzneseniu sudcu pre prípravné konanie podali všetci traja obvinení sťažnosť ihneď po jeho vyhlásení do zápisnice o svojom výsluchu a sťažnosť podal i prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len prokurátor). Včas podanú sťažnosť do konania neverejného zasadnutia senátu najvyššieho súdu písomne odôvodnili osobitným podaním prostredníctvom svojho obhajcu obvinení D. V. a M. S. a taktiež prokurátor.

Obvinení D. V. a M. S. v dôvodoch svojej sťažnosti poukazom na ustanovenie § 76 ods. 2 Tr. por. zhodne uviedli, že predĺžiť lehotu väzbu možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Majú za to, že súd sa vo svojom uznesení dostatočne nevysporiadal s otázkou, ako obava, že budú pokračovať v trestnej činnosti súvisí s tým, že takým konaním by došlo k zmareniu účelu trestného konania. Podľa ich názoru medzi týmito dvomi skutočnosťami neexistuje logické prepojenie, a preto je napadnuté uznesenie nezákonné, nakoľko na predĺženie lehoty trvania väzby neboli splnené zákonné podmienky. Pokiaľ je účelom trestného konania objasniť spáchanie trestného činu, zistiť páchatel'a a tohto následne náležite potrestať, samotná obava, že potencionálny páchatel' na slobode bude pokračovať v trestnej činnosti, nijako nezmarí účel trestného konania. Aj keby skutočne došlo k pokračovaniu trestnej činnosti, za ktorú im bolo vznesené obvinenie, to by samo o sebe nemohlo zmaríť účel trestného

konania. Na predĺženie lehoty trvania väzby nebola splnená ani ďalšia podmienka, a to, že nebolo možné pre obťažnosť veci trestné stíhanie ukončiť.

Väzba nemá mať sankčný charakter a v žiadnom prípade nenahrádza trest odňatia slobody. V ich prípade dochádza k neustálemu tlaku zo strany orgánov činných v trestnom konaní a zneužívaním tohto inštitútu sa snažia prinútiť obvinených podľa ich želaní a vytvoriť tak ďalšieho tzv. spolupracujúceho svedka. Niet žiadneho dôvodu preto, aby nemohli byť trestne stíhaní na slobode nakoľko sú ochotní dostaviť sa na všetky procesné úkony. Záverom svojej sťažnosti namietali, že v ich prípade nie sú splnené materiálne a formálne podmienky väzby vymedzené ustanovením § 71 ods. 1 Tr. por. V tejto súvislosti znovu poukazujú na nedôveryhodné výpovede tzv. spolupracujúcich svedkov. Niet dostatočných dôvodov pre vytvorenie podozrenia, že spáchali trestné činy a neexistuje dostatočný záver pre dôvodnú obavu, že budú pokračovať v trestnej činnosti. Táto obava sa musí opierať o skutkové okolnosti a konkrétne skutočnosti, čo v ich prípade absentuje. Navrhli preto napadnuté uznesenie zrušiť a prepustiť ich na slobodu, alternatívne navrhujú zväziť nahradenie väzby spôsobmi uvedenými v § 80 Tr. por.

Prokurátor v dôvodoch svojej sťažnosti uviedol, že s názorom súdu sa nestotožňuje a lehotu predĺženia väzby o 5 mesiacov nepovažuje za dostatočne primeranú na to, aby vyšetrovateľ mohol ukončiť vyšetrovanie v dostatočnom časovom predstihu. Poukazoval, že v trestnej veci sa vedie proti 24 obvineným, ktorí sú trestne stíhaní pre 10 skutkov spáchaných zločineckou skupinou. Časť skutkov bola spáchaná pred niekoľkými rokmi a časť je nová. Ide o hľadanie dôkazov k udalostiam, ktoré sú staršie a tým aj náročnejšie na dokazovanie. Poukazoval, že v mesiaci január 2017 sú naplánované výsluchy 6 svedkov, pričom možno dôvodne očakávať, že z týchto výsluchov vyvstane potreba vykonania ďalších vyšetrovacích úkonov. Vo veci bude potrebné pribrať znalcov na vyšetrenie závislosti na omamných látkach v prípade svedkov, ako aj ďalšie vyšetrovacie úkony, prípadne vzniesť ďalšie obvinenia. Pri rozhodovaní o väzbe je potrebné vziať do úvahy aj rozsah vyšetrovacieho spisu a počet obvinených, preto nepovažuje predĺženie lehoty trvania väzby u obvinených za dostatočné. Vzhľadom k tomu navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a lehotu trvania väzby predĺžiť v zmysle podaného návrhu do 14. augusta 2017.

Obvinený J. Š. včas podanú sťažnosť do konania neverejného zasadnutia bližšie nezdôvodnil.

Na podklade podaných sťažností najvyšší súd podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovatelia mohli podať sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a zistil, že sťažnosti obvinených D. V., J. Š., M. S. a prokurátora nie sú dôvodné.

Najvyšší súd po postupe nariadenom citovaným ustanovením z predloženého doposiaľ získaného spisového materiálu zistil, že uznesením vyšetrovateľa expositúry Bratislava Národnej protizločineckej jednotky Národnej kriminálnej agentúry PPZ, z 2. februára 2016 pod ČVS: PPZ-71/NKA-PZ-BA-2016 (č. l. 4/zv. 1.) bolo podľa § 199 ods. 1, ods. 2 Tr. por. začaté trestné stíhanie vo veci pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. Následne tým istým vyšetrovateľom bolo uznesením z 13. júna 2016 podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začaté a súčasne vznesené obvinenie okrem iných aj D. V., J. Š. a M. S. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa 296 Tr. zák., ktorej trestnej činnosti sa mali dopustiť na skutkovom základe uvedenom v bode 1 tohto uznesenia (č. l. 5 - 32/zv. 1.). Ďalším uznesením vyšetrovateľa z 27. septembra 2016 bolo obvinenému D. V. vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin hrubého nátlaku podľa § 190 ods. 1, ods. 3 písm. a/, ods. 5 písm. c/ Tr. zák., ktorej trestnej činnosti sa mal dopustiť spolu s ďalšími obvinenými na skutkovom základe uvedenom v bode 1 tohto uznesenia (č. l. 3200-3209/zv. XII.).

Obvinení D. V., J. Š. a M. S. boli vzatí do väzby na základe návrhu prokurátora z 15. júna 2016, č. VII/1Gv 45/16/1000-31, uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica zo 17. júna 2016, sp. zn. 2Tp 9/2016 (č. l. 70-92/zv. I) v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2016, sp. zn. 4Tost 24/2016 (č. l. 267-272/zv. I.), všetci z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., pričom väzba u všetkých obvinených začala plynúť dňom 14. júna 2016, kedy došlo k obmedzeniu ich osobnej slobody.

V priebehu prípravného konania najvyšší súd opakovane rozhodoval o väzbe obvinených, pričom ostatné rozhodnutie najvyššieho súdu je uznesenie z 18. októbra 2016, sp. zn. 4Tost 39/2016 (č. l. 366-368/zv. 2), ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

zamietol sťažnosť obvineného J. Š. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica z 29. septembra 2016, sp. zn. 2Tp 9/2016, ktorým bola zamietnutá žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu a súd neprijal písomný sľub obvineného ako náhradu za väzbu, ani ponuku peňažnej záruky družky obvineného M. R. a nenariadil dohľad probačného a mediačného úradníka nad obvineným.

Prokurátor podal 12. decembra 2016 návrh na predĺženie lehoty trvania väzby u všetkých obvinených o sedem mesiacov do 14. augusta 2017, ktorému návrhu ako už bolo vyššie uvedené sudca pre prípravné konanie čiastočne vyhovel a predĺžil lehotu trvania väzby u všetkých obvinených do 14. júna 2017, ktorú lehotu považoval za primeranú.

Podľa § 76 ods. 2 Tr. por. základná lehota trvania väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím obžalobu, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty.

Podľa § 76 ods. 3 Tr. por. súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodne o väzbe alebo návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby v prípravnom konaní tak, aby v prípade podania sťažnosti proti rozhodnutiu mohol byť spis predložený nadriadenému súdu najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím tejto, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo pred uplynutím lehoty väzby v prípravnom konaní; nadriadený súd rozhodne do uplynutia lehoty, ktorá by bola lehotou väzby v prípravnom konaní alebo lehoty, ktorá sa má predĺžiť, inak predseda senátu nadriadeného súdu prepustí obvineného z väzby na slobodu písomným príkazom, ktorý musí byť primerane odôvodnený. Predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obtiažnosť veci alebo z iných vážnych dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania. Predĺženie lehoty väzby môže trvať až sedem mesiacov, lehota väzby v prípravnom konaní však nesmie presiahnuť dĺžku podľa odseku 7. Pri späťvzatí návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby sa postupuje primerane podľa § 72 ods. 3.

Podľa § 76 ods. Tr. por. celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť

a/ dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,

b/ tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,

c/ štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa § 76 ods. 7 Tr. por. z lehoty uvedenej v ods. 6 pripadá na prípravné konanie najviac

a/ sedem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,

b/ devätnásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,

c/ dvadsaťpäť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Ustanovenie § 78 tým nie je dotknuté.

Podľa § 76 ods. 8 Tr. por. veta prvá, ak je obvinený v tom istom konaní stíhaný za viac trestných činov, na určenie lehoty uvedenej v odseku 6 je rozhodujúci čin najprísnejšie trestný.

V preskúmvanej veci podľa zistenia najvyššieho súdu sudca pre prípravné konanie postupoval v súlade s vyššie citovanými ustanoveniami. Návrh prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby bol podaný v lehote, sudca pre prípravné konanie rozhodol o návrhu po vylúčení obvinených včas a spisový materiál bol predložený najvyššiemu súdu v zákonom stanovenej lehote, t.j. najneskôr päť pracovných dní pred uplynutím lehoty trvania väzby, ktorá by uplynula u všetkých obvinených 14. januára 2017. Z uvedeného vyplýva, že všetky procesné podmienky pre rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie o návrhu prokurátora boli splnené. Rovnako aj z vecného hľadiska boli splnené všetky zákonné podmienky pre ďalšie trvanie väzby obvinených. V dôvodoch napadnutého uznesenia sudca pre prípravné konanie veľmi podrobne popisuje priebeh trestného konania a zaoberá sa aktuálnou dôvodnosťou

podozrenia zo spáchania trestnej činnosti, pre ktorú im bolo vznesené obvinenie. Treba súhlasiť s jeho záverom, že táto dôvodnosť sa doposiaľ vykonanými dôkazmi prehlbila. Rovnako jasne rozviedol na základe akých konkrétnych skutočností dospel k záveru, že u obvinených pretrváva dôvodná obava, že budú konať spôsobom predpokladaným v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por., a to jednotlivo u každého z obvinených. S argumentáciou sudcu pre prípravné konanie sa najvyšší súd plne stotožnil a nepovažuje za potrebné uznesenie súdu prvého stupňa nahrádzať alebo obsahovo duplikovať. Iba pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe súd môže riziko ďalšieho páchania trestnej činnosti len odhadovať, a preto nie je nevyhnutne potrebné, aby zo strany väzobne stíhaných obvinených už k takýmto konaniam alebo k pokusom o ne došlo. Akceptovaním námietok obvinených by väzba stratila jej preventívny a zabezpečovací charakter.

V dôvodoch napadnutého uznesenia sudca pre prípravné konanie správne poukázal na doterajší priebeh vyšetrovania predmetnej trestnej veci, z ktorého nepochybne aj podľa názoru najvyššieho súdu vyplýva, že orgány činné v prípravnom konaní pri objasňovaní veci postupujú v súlade s ustanovením § 2 ods. 6 Tr. por., t. j. trestnú vec vybavujú prednostne a čo možno najrýchlejšie. V tomto smere najvyšší súd žiadne pochybenia nezistil.

Najvyšší súd nemôže akceptovať výhrady obvinených, ktorí v podstate namietali dôvodnosť trestného stíhania a poukazovali na svoju nevinu. V tejto súvislosti najvyšší súd pripomína, že v tomto konaní sa nerozhoduje o vine, resp. nevine obvinených. Charakter a spôsob páchania trestnej činnosti kladenej im za vinu, predstavujú také skutočnosti, ktoré naďalej dostatočne odôvodňujú väzbu obvinených. Stále hrozí dôvodná obava, že v prípade ich prepustenia na slobodu by bolo zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, ktorý spočíva najmä v náležitom zistení trestného činu a spravodlivom potrestaní jeho páchatel'a (§ 1 ods. 1 Tr. por.).

Doba predĺženia lehoty trvania väzby u obvinených tak, ako o nej rozhodol sudca pre prípravné konanie aj podľa názoru najvyššieho súdu zodpovedá rozsahu a vecnej náročnosti úkonov, ktoré bude potrebné vo veci ešte vykonať, pričom v základnej lehote väzby nie je reálne možné, vyšetrovanie ukončiť. Námietky prokurátora nemohol najvyšší súd akceptovať, pretože sú založené iba na hypotetických úvahách.

Správne sa sudca pre prípravné konanie vo svojom rozhodnutí zaoberal aj otázkou či v prípade obvinených neprichádzajú do úvahy prostriedky nahradzujúce väzbu v zmysle § 80 Tr. por., v konkrétnom prípade nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvinenými.

Pri zohľadnení vyššie uvedených konkrétnych okolností zakladajúcich väzbu obvinených aj najvyšší súd dospel k záveru, že väzbu obvinených nie je možné nahradiť dohľadom probačného a mediačného úradníka prípadne iným prostriedkom nahradzujúcim väzbu. Na strane obvinených nezistil žiadne výnimočné okolnosti, ktoré by odôvodňovali nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v preskúmvanej veci teda nezistil žiadne pochybenie zo strany súdu prvého stupňa, ani dôvod na prípadnú zmenu napadnutého uznesenia, a preto sťažnosti obvinených D. V., J.Š., M. S. a prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 5. januára 2017

JUDr. Peter Szabo, v. r.
predseda senátu

za správnosť vyhotovenia : Mgr. Lucia Gočálová